

Ministerie van Klimaat en Groene groei

Putten, 26 oktober 2025

Kenmerk: B4542 MS

Betreft: zienswijze REDIII

Geachte heer, mevrouw,

De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) is een vereniging die als doel heeft het behartigen van belangen van melkveehouders. NMV is een vakbond voor en door melkveehouders.

NMV heeft kennis genomen van de consultatie REDIII vergunnen AMvB.

https://www.internetconsultatie.nl/rediii_vergunnen_amvb/b1

Met deze wijziging wil men een vrijstelling van de mer beoordeling bewerkstelligen.

De exploitatie van windturbines verliep relatief goed in Nederlandse gebieden waar weinig mensen wonen.

Toch baart de explosieve groei van windturbines en zonneparken in dichter bevolkte (RES) regio's zorgen bij onze leden en roept steeds meer maatschappelijke weerstand op. Dit komt mede omdat steeds meer inwoners overlast en hinder kunnen ervaren en ervaringen hierover delen.

De NMV heeft zorgen over het aanwijzen van versnellingsgebieden voor de productie van hernieuwbare energie en voor de netten en opslag daarvan. Deze gebieden doen meestal een beroep op de beperkte ruimte en gaan ten koste van voedsel produceren in Nederland.

Wind- en zonne-energie op land zijn projecten die met de hulp van relatief veel landbouwgrond relatief weinig en in-effectieve stroom produceren. Laat staan dat het gaat over productie van stroom die op het moment van behoefte geproduceerd kan worden. Daarbij blijven andere bronnen nodig. De energiehubs, voor de opslag van stroom leveren wereldwijd nadeel op aan het milieu. Zo is er voor 1kg lithium 1000 kg erts nodig. Wereldwijd draagt mijnbouw voor accu's grote schade aan bijvoorbeeld bossen, het milieu en het klimaat toe die Nederland onvoldoende mee neemt in de belangenafweging. Elke windturbine heeft al gauw 900.000 kg staal en 2.500.000 kg beton nodig, welk als een klimaatonvriendelijk bouw materiaal wordt gezien dat na afloop van het project uit de bodem verwijderd dient te worden. Windturbines en zonne-energie hebben een relatief korte levensduur.

De zorgen bestaan ook uit de gevolgen die zon en wind met zich mee brengen. De natuurschade voor wind waarop de ter visie gelegde stukken ingaan is veelal gericht op vogels en kan niet gemitigeerd worden, omdat er geen ruimte in het luchtruim voor vrij gemaakt wordt ter compensatie. In de praktijk komt het neer op afkopen van schuld en compensatie die niet effectief is en komt grotendeels ten laste van het areaal landbouwgrond. Nadat boeren jaren hebben moeten horen dat er geen biodiversiteit op landbouwgrond is, is de NMV tegen de voorgestelde compensatie van natuurschade door wind- en zonne energie.

- Landschappelijke aantasting van het platteland/(open) landschap
Dit o.a. in strijd met het Raad van Europa Landschapsverdrag (Verdrag van Florence)
- Afstandsnormen zijn in NL slechter dan in de rest van de EU waar veel meer ruimte is
- Geluidshinder, waaronder laagfrequente trillingen die tot 2 km reiken en versterkt worden over water als turbines in de buurt geplaatst worden. Er zijn in Nederland geen normen voor laagfrequent geluid. De geluidsproductie mag door een weeffout in de wet gemiddeld worden met windarme dagen zodat geluidspieken buiten schot en mogelijk blijven en met name 's nachts een groter probleem kunnen vormen. Het gaat immers wel over industriële installaties, terwijl die normen niet gehanteerd worden.
- Zorgen over de gevolgen voor water en bodem door erosie, waaronder Bisfenol A (BPA), een stof afkomstig van slijtage van turbinewieken, die inmiddels door de EU op de verboden lijst is geplaatst en absoluut niet in water mag komen
- Effecten voor de bodem als olie van de turbines lekt bij calamiteiten of brand (max 900 liter)
- Slagschaduw en mogelijke lekstroom bij melkvee
- Veiligheid, defensiebelangen vliegverkeer
- Veiligheid, bij brand wordt er door onbereikbaarheid of gevaar niet of nauwelijks geblost
- Hoogwaterveiligheid nabij waterkeringen
- Openbare veiligheid, rond slingerend ijs bij winters weer
- De temperatuur onder windturbines is door turbulentie lager en zal ten koste van de groei van gewassen kunnen gaan.
- Als grasland een industrieterrein / energie hub wordt met accu's zonnepanelen kan het geen co2 meer opnemen.
- Produceer stroom centraal en daar waar die echt nodig is.
- Veel gebieden in NL zijn volgens de kaart van RVO niet effectief voor windenergie.¹
- Kamermoties van 2 oktober 2025 over meer kernenergie en meer onderzoek over de effecten zodat er 80% minder windturbines bij woningen hoeven te komen.

Wind en zonneparken met een relatief korte levensduur zijn altijd van tijdelijke duur vergund. De MER dient ook in te gaan op de sanering boven en onder de grond en het feit dat de wieken met bisfenol a niet te recyclen zijn.

¹ <https://www.rvo.nl/files/file/2022-04/Windkaart-windsnelheid-per-gemeente-SDE-plus-plus-2022.pdf>

Professor Dr. Ir. David Smeulders TU

Graag vragen wij uw speciale aandacht voor een recente presentatie door David Smeulders van de TU Eindhoven.

- Wettelijke duurzame opwek nu al gehaald.
- Het wettelijke klimaat doel voor 2030 nl. 35 TWh op land is gehaald! (55 TWh is wensdenken)
- RES regio's is postzegel werk en past bij de meeste regio's niet
- Windturbines werken maar 30 procent van de tijd
- Zon op dak ipv in de wei
- Wind op zee ipv land
- Pauzeer de uitrol van wind en zon
- (Groen) gas blijft nog tientallen jaren nodig
- Diversifieer, ook in kernenergie
- Link naar uitzending
<https://dwarsnieuws.nl/professor-energietechnologie-david-smeulders-stop-de-bouw-van-windturbines-video/>

Biogas

Groen gas uit de landbouw ontbreekt in de ter visie legging.

Opteer zo veel mogelijk voor energieproductie met een zo hoog mogelijk rendement per m² of doe aan stapeling van functies zoals het produceren van voedsel en groen gas.

Homogeen gebied

De definitie van een homogeen gebied ontbreekt. Naast oog voor milieu- en natuureffecten dienen ook culturele en landschapseffecten onderdeel te zijn van de definitie. Het mag niet zo zijn dat plaatjes van landschappen vervuild worden met turbines van meer dan 200 meter hoog.

Onafhankelijke adviezen?

Onderzoeken worden vaak gedaan door instanties die in welke mate dan ook belangen hebben in de windindustrie. ² Zo is van Witteveen + Bos, Royal Haskoning DHV bekend dat dit ingenieursbureaus zijn met directe belangen als lid van NEDZERO. ³ Het mag u niet ontgaan zijn dat NEDZERO gereageerd heeft. De algemene beginselen van behoorlijk bestuur zijn niet van toepassing op deze externen.

*'NedZero is een branchevereniging met een unieke positie. **Het is de enige partij die alleen voor de belangen van de Nederlandse windindustrie opkomt.** Zowel op land als op zee en zelfs internationaal. En omdat we de belangen in de hele sector kunnen behartigen, weten overheden en media ons goed te vinden.'* ⁴

Organisaties hebben belang bij behoud van projecten.

² <https://stateninformatie.flevoland.nl/Documenten/DOCUVITP-3341055-v5-Mededeling-m-b-t-Motie-Windmolens-en-Bisfenol-A.PDF>

<https://www.witteveenbos.com/nl/themas/energietransitie>

³ <https://nedzero.nl/nl/members>

⁴ <https://www.nedzero.nl/nl/nedzero-de-gesprekspartner-voor-windenergie>

Aarhus SMB

De moties van 2 oktober 2025 zijn onder druk van de maatschappelijke weerstand tot stand gekomen. Met deze wijziging wil men een vrijstelling van de mer beoordeling bewerkstelligen. Dit gaat in dichtbevolkte gebieden ten koste van grondrechten en is in strijd met het verdrag van Aarhus, de SMB richtlijn, landschapsverdragen en het Nevele arrest.

Zowel Clintel als Professor Smeulders stellen dat de doelen voor wind en zon op land al zijn bereikt en dat de 'opgaven' alleen maar voortkomen uit politiek wensdenken en brengen schade aan het landschap aan.

Tot slotte

Punt is dat iedereen vrijwel overal een vergunning aan kan vragen.

Buitenlandse ondernemingen (RWE, Vattenfall) die premium lid zijn van Nedzero en dubbel lobbyen en proberen grond te claimen en kunnen boeren opgezadeld hebben met een gouden bergen contract met een boete/zwijgclausule met het risico op saneringsproblematiek tkv de grondeigenaar.

Verder is het in feite een mooi gesubsidieerd verdienmodel voor de exploitanten maar geen effectieve oplossing maar een probleem voor (toekomstige) energiebehoefte. En wie er aan verdient ervaart geen overlast. Dat proces wil men voorzetten door de mer uit te kleden.

Met vriendelijke groet,

Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Ir. H. Endendijk
Voorzitter